

Försvarsdepartementet

Vår referens/dnr: 2024-145

Er referens/dnr:

Fö2024/01550

2025-01-10

Remissvar: Betänkande Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster (SOU 2024:64)

Inledning

1. Föreningen Svenskt Näringsliv har givits möjlighet att lämna synpunkter på betänkande Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster (SOU 2024:64). Svenskt Näringsliv är en organisation som har 60 000 medlemsföretag från alla typer av branscher. Det gör att Svenskt Näringsliv inte företräder en enskild branschs syn på de aktuella frågorna utan har ett brett näringslivsperspektiv.
2. Svenskt Näringsliv välkomnar ambitionen att stärka motståndskraften hos kritiska verksamhetsutövare (CER-direktivet) i Europeiska unionen.
3. En viktig del av förslagen i utredningen handlar om behovet av samarbete mellan offentliga och privata aktörer. Svenskt Näringsliv instämmer i uppfattningen att detta är centralt för att stärka motståndskraften men anser att det krävs tydligare strukturer och incitament för att säkerställa ett långsiktig och effektivt samarbete än vad utredningen föreslagit. För att samarbetet ska vara så framgångsrik som möjligt behöver det bli tydligt hur detta ska struktureras. Det behöver tydligt redogöras för ansvarsfördelning, förväntade bidrag samt hur informationsdelning ska hanteras, för att det ska kunna skapas ett transparent och effektivt samarbetsklimat.
4. För att undvika överlapp och osäkerhet rekommenderar Svenskt Näringsliv att det förtydligas vilka ansvarsområden som åligger offentliga respektive privata aktörer. Utan sådan tydlighet minskar förutsättningarna för ett effektivt och samordnat arbete.
5. Det är av stor vikt att samordningen mellan tillsynsmyndigheterna är effektiv, med hänsyn till att tillsynsansvaret är delat. Svenskt Näringsliv anser att det är av yttersta vikt att tillsynsmyndigheterna samordnar sitt arbete för att undvika inkonsekvenser och betydande skillnader i tillsynen. Vi välkomnar därför förslaget om att etablera ett samarbetsforum, lett av MSB, för att säkerställa en enhetlig och effektiv tillsyn.
6. Mot bakgrund av den allmänt växande administrativa bördan och de ökande resurskrav som olika initiativ inom säkerhets- och beredskapsområdet innebär för företag välkomnar Svenskt Näringsliv att utredningen inte föreslår några skyldigheter utöver vad som följer av

direktivet. Vi delar utredningens bedömning att små företag kommer ha behov av stöd för att kunna uppfylla sina skyldigheter inom ramen för direktivet och välkomnar förslaget att MSB inom ramen för sitt stödjande uppdrag särskilt bör identifiera dessa verksamhetsutövares behov av stöd.

7. *Föreskrifter:* Utredningen föreslår att om annan författning innehåller bestämmelser om krav på riskbedömning, åtgärder för motståndskraft, bakgrundskontroller och incidentrapportering ska de bestämmelserna gälla om kraven minst motsvarar verkan av skyldigheterna enligt denna lag. Vid bedömningen ska bestämmelsernas omfattning samt vilken tillsyn och vilka sanktioner som är kopplade till kraven i bestämmelserna beaktas. Svenskt Näringsliv välkomnar utredningens förslag att regeringen i föreskrifter får ange vilka bestämmelser om riskbedömning, åtgärder för motståndskraft, bakgrundskontroller och incidentrapportering som har motsvarande verkan. Ju tydligare detta kan anges desto mindre risk för olika bedömningar.

8. *Bakgrundskontroller:* I betänkandet ställs krav på att verksamhetsutövaren ska föra en förteckning över befattningar med krav på bakgrundskontroll (befattningsanalys). Befattningsanalysen ska utgå från den kritiska verksamhetsutövares riskbedömning och skall åtminstone innehålla uppgift om vilka befattningar där deltagande kan orsaka mer än ringa skada på den samhällsviktiga tjänsten. Befattningsanalysen skall uppdateras årsvis. Svenskt Näringsliv välkomnar syftet med kontrollerna men vill lyfta fram att en bakgrundskontroll som endast inkluderar styrkande av identitet samt utdrag ur belastningsregister kan vara av begränsat värde. Behov av en mer utförlig kontroll bör utredas för särskilda verksamheter. Samtidigt bör det beaktas att mer omfattande kontroller kommer leda till fler administrativa uppgifter och ökade kostnader varvid ekonomisk kompensation till enskilda företag bör övervägas.

9. *Identifiering av kritiska verksamhetsutövare:* I betänkandet konstateras att det är respektive utsedd tillsynsmyndighet som skall peka ut vilka verksamhetsutövare som är "kritiska verksamhetsutövare". Betänkandet har dock inte beskrivit hur bedömningen kommer göras och om näringslivet förväntas medverka i det arbetet samt i sådana fall hur omfattande den arbetsinsatsen blir för enskilda företag och organisationer.

10. *Lagens omfattning:* Svenskt Näringsliv delar utredningens beskrivning av de utmaningar som föreligger avseende otydliga definitioner av begreppen samhällsviktig tjänst och samhällsviktig verksamhet. Svenskt Näringsliv instämmer med utredningens bedömning av att det finns ett stort värde i att se över direktivets koppling till det svenska beredskapssystemet, samt möjligheten till att ensa såväl begrepp och sektorer som träffas av olika regelverk. Det föreligger redan idag ett flertal olika definitioner av olika samhällsviktiga och samhällskritiska verksamheter och därmed ett tydligt behov för en jämkning av begrepp, avgränsningar och prioriteringar av verksamheter. Konsekvensen av dessa otydigheter och bristfälliga analys är att verksamheter som tex skulle kunna nedprioriteras finns kvar och att i stället nya läggs till som en försiktighetsåtgärd.

11. *Genomföra riskbedömning:* Svenskt Näringsliv anser att det är svårt att förutse alla risker som kan leda till incidenter, om det inte finns tydliga regler, exempel eller avgränsningar att följa. Det finns även risk för att bedömningarnas resultat och efterföljande konsekvenser för verksamhetsutövaren, kan variera beroende på kompetensen hos utföraren av riskbedömningen. Betänkandet i nuvarande form avser att beakta alla eventuella risker med odefinierad vägledning för genomförande av riskanalys. Svenskt Näringsliv anser att detta

behöver analyseras och definieras tydligare för att säkerställa en likvärdig säkerhetsnivå/motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare.

12. Svenskt Näringsliv ser fram emot ett nära samarbete med ansvariga myndigheter i det fortsatta arbetet med en ökad motståndskraft i samhällsviktiga tjänster.

Johan Sjöberg
Ansvarig säkerhets- och försvarspolicy